

Naši vojaki prepevajo na bojišču.

Lovec Ivan Strelac, doma iz Muretine pri S. V. Marjeti niže Ptuj, nam piše dne 3. avg. z italijanskega bojišča:

Dva mesca sem že na južnem bojišču, a najbolj se mi je vtisnil v spomin dan 31. julija. Bil je prekrasen dan. Vse se je svetilo v mladem jutru in narava je silila k občudovanju božjega stvarstva. Mehko nam je bilo pri srcu in udali smo se sladkim mislim na dom in na svoje drage. Toda naenkrat nam je minula vsa mehkoča, polastil se nas je divji srd in oči so se nam svetile, kakor kovolčni zverini, ki zalezuje svoj plen. Točno ob 8. uri dopoldne pretrga praznično tišino strel na naši strani, a temu sledili zopet drugi. Oglasili se je tudi Lah in pričela se je kanonada, da se zemlja tresla. Lah je tako streljal v skalovje, da smo mislili, da hoče zravnat vse hribe in doline. Po zraku je žvižgalo in hrumelo, kakor bi vsi vragovi ušli iz pekla; slišalo se je le gromente strel in udarjanje granat. Tudi naše postojanke je dotaknilo nekaj granat, a brez škode. To nas je podžgalo, da je vsak delal s podvojenimi silami in drznostjo, da bi uničili sovražnika. Obstreljevali smo sovražnika in ga uničili, na kar so tudi drugi ušli. Tako je Lah izkusil, da se z nami ni dobro igrati. Žal nam je bilo, ko se je tudi na naši strani ogenj ustavil; najraje bi Laha do zadnjega pobili. V zavesti, da smo bili zmagovalci dneva, smo navdušeno zapeli „Naprej zastava Slave...“

11 Avstrijcev proti 95 Italijanom

Anton Debelak, doma pri Sv. Juriju ob Taboru, piše z dne 30. julija z italijanskega bojišča svojemu prijatelju:

Že nad dva mesca divja kruta vojska na južnem bojišču proti kletemu sovragu, katere se tudi jaz udeležujem. Kljub vsem grozotam, katere napravlja vojska, se prigodi vmes zmiraj kaj lepega, da človeka skoro do solz gane.

Bil sem večerj navzoč pri sv. maši na prostem. Po sv. maši, katere se je udeležil tudi naš general, nas isti zbere okoli sebe in nagovori: „Vojaki! Pozdravljam Vas najpristrčneje in zahvaljujem se Vam. Vaši hrabrosti in srčnosti, katero ste pokazali osobito v zadnjih bojih. Vojaki, Vi ste junaki, vsa Evropa gleda na Vas in Vas občuduje, sam naš presvitli cesar Vam pošilja srčne pozdrave.“ Nato se obrne proti četici mož, ki so stali v prednji vrsti in kažoč na nje reče: „Ta mala četica junakov, ki tu stoje, pa zastuji še izvanredno pohvalo in odlikovanje. Ta mala četica, devet po številu, žal, da je eden padel in je eden ranjen, je dobila od svojega voda povelje, naj se uda sovražniku. Toda ne! Ti junaki niso hoteli slušati temu povelju, ampak so na lastno pest napadli Italijane, katerih je bilo 95, in so jih pognali v beg.“ Nato pripne lastnoročno general sam vsakemu teh junakov srebrno svetinjo hrabrosti na prsa in vsakemu stisne roko.

H koncu se nagovori zbrane, rekoč: „Pri nas v Avstriji je veliko narodnosti: so Nemci, Slovenci, Madžari, Hrvati, Čehi in t. d., narodnosti je sicer več, vendar Bog je le eden sam in samo eden cesar. Ljubi Bog nam je dal to zemljo in ta zemlja je naša in mi jo moramo braniti tudi proti našemu sovražniku. Nesložnosti pri nas ne sme biti, ampak edino in složno moramo zasledovati vsi en cilj. Proč z njim, kateri bi hotel kršiti našo složnost in edinstvo!“

Nato se je zaključila lepa slavnost in ista ostane meni v večnem spominu.

Slovenec na Malem Palu

Ornovojnik Fr. Vogrin nam piše s koroško-italijanske meje, kako se tam godi našim vojakom. Poslal nam je tudi bele planinke z Malega Palu.

V petek dne 30. julija je Italijan z vso silo hotel priti na goro Mali Pal. Pa, o! smota! Dvakrat jo je moral potegniti, pa ne vsi, mnogo jih počiva med skalami. Dne 26. julija je na Malem Palu igrala vojaška godba v neposredni bližini sovražnika prav mišne koračnice. Godbo so spremljali z zamolklim glasom naši topovi. Na obeh straneh je pa vladala tišina, ko je mogočno zadonela naša cesarska himna.

Meni je bila dana prilika, da sem še pred vojsko skoro na vseh sedaj večkrat imenovanih gorskih vrhovih plezal. Z 2000 do 3000 m visokih planin smo si ogledovali, kako neugodno bo tukaj prodiranje. Da je to res, o tem se je že naš zaveznik-krivoprišežnik sam prepričal. Prepričan sem, da ne bo tukaj nikoli prišel naprej. Saj naša skrbna vojaška uprava ni rok križem držala. Prav lepe slavoloke smo pripravili Italijanu, pa do sedaj jih še nihče nima. Edino umetno zgrajena cesta se da na nekaterih krajih tako razrušiti, da bi precej časa trpelo poprej, ko bi bila zopet rabna. Ob cesti stoji vzdignjena plošča s sledečim napisom: „Poznejšim rodovom v spomin, da cesto to gradili so od leta sedem do deset korajžni fantje štajerski. Preljubi Bog ohrani cesto to, ne daj nikdar je sovražniku.“ Dosedaj je ljubi Bog uslišal njih prošnje, čeravno je že marsikatera granata tresla ob njo. Tukaj zelo rado dežuje in mislim, da še niti en dan ni bil brez vetra. Na gorskih vrhovih je že sedaj precej hladno. Bojim se, da bi Italijani dobili nahod, ker domačini nam prerokujejo, da bo sre-

di septembra zapadel novi sneg. Za sedaj še pa imamo nekaj starega. Upam, da bo stari vsrjal do nevega. Tukaj torej ne bodo nikdar pomaranče cvetele za Italijane.

Bog daj veličasten konec in pogin prisegolomcu! Bodite pozdravljeni!

Marijine svetinjice ga obvarovale gotove smrti.

Infanterist Petrovič Janez, doma iz Sv. Barbare v Halozah, nam piše:

Dne 22. julija je na Doberdovski planoti nekaj metrov pred menoj razpočil šrapnel. Zadeli sta me 2 krogli v levo roko, 1 pa v desno in v vsako nogo ena. Ali kosti se mi ni nobena dotaknila. Ena krogla je pa šla na levi strani prs naravnosti proti srcu, kakor se vidi na suknji in srajci. Ta je zadela v svetinjice s tako močjo, da je ena svetinjica na pol preganjena, druga pa tako udarjena, da se ne vidi več, kaka podoba je bila na njej. Svetinjice so tako majhne, podobne vinarju, a krogla je ravno v nje priletela, se odbila in šla na drugem mestu skozi suk-njo. Jaz nisem udarca nič občutil. Tudi zdravniki so preiskovali, kje bi bila kaka znamenja, a niso našli nič. Tako Marija svoje častilce obvaruje. Pri tem je storila očiti čudež. Torej fantje in možje, kateri morate iti v bojno črto, priporočite se Mariji v varstvo in obesite si svetinje na primerno mesto.

Petrovičev prijatelj Anton Fric, ki se nahaja s Petrovičem vred v Korneuburgu na Nižjeavstrijskem, se pristavlja:

Jaz sem dobil drobtino italijanske polente v o. braz in granata je moje kritje porušila na me. In tako sva sedaj s Petrovičem skupaj v bolnišnici in se prav dobro imava. Sprejmite pristrčne pozdrave!

Kako sem se izmuznil iz ujetništva.

Jakob Jazbec, od ... domobranskega polka, doma iz Zibike, nam poroča:

Ujet sem bil dne 28. januarja v Karpatih pri prelazu Dukla. Rusi so nas gonili preko mesta Sankok proti Lvovu. Tam mi je bila sreča draga, da sem se jim izmuznil. Naletel sem na avstrijskega mašinista. Ta me je že od daleč pogledal z žalostnim očesom in me vprašal, od kod pridem. Povedal sem mu vse natanko. Mož me je povabil seboj na večerjo. V njegovem stanovanju ga pa prosim, če ima kako staro civilno obleko. Bil sem uslišan. Bila je huda zima. Ostal sem pri mašinistu 14 dni. Po štirinajstih dneh sem jo odrinil v civilni obleki proti Karpatom proti Jaroslavu. In tukaj sem zašel v neko vas k dobri Poljakom; vas se je nazivala „Welkioči“. Tukaj sem ostal skoro dva mesca in se skrival pred hudobnimi kozaki. Ko je postajalo topleje, sem jo odrinil dalje. Potoval sem samo po noči. Ko pridem že blizu bojne črte, sem moral prenočiti v karpatskih gozdovih na kaki smreki. Prestal sem dosti zime, gladi in strahu. Dne 2. aprila so me Rusi zopet ujeli in me odgnali k ruskemu kapitanu. Ta me je smatral za avstrijskega ogleduha. Izročil me je kozakom, naj me ženejo nazaj k vojnemu sodišču v mesto Jaslo. Koza, ki so zelo grdo ravnali z menoj in mi pravili, da Rusi vsakega špijona ustrelijo. Ko me pripeljejo ob Velikonočnih praznikih v ujetništvo, pridem drugi dan pred vojnega sodnika. Tam so me preiskali, ako bi imel kake listine; pa kaj hudega niso našli. A kljub temu so me obsodili na smrt. Reklo se je, da bom ustreljen. Zafvorili so me za nekaj časa v ječo. Od zime in žalosti sem v ječi strašno zbolel. Moj prijatelj četovodja Franc Tags od 59. pešpolka iz Sobograda in jaz sva skoro umrli v ječi. Zamesli so naju v svojo bolnico v Jaslo. Tam so nam zelo slabo postregli, tako, da je moj prijatelj umrl v 9. dneh. Ostal sem par dni sam v tej bolnici.

Zopetni živahni boji na celi italijanski fronti. — Italijani ne pridejo nikamor naprej. — Dva naša in 1 italijanski podmorski čoln uničen.

Položaj dne 17. avgusta.

Italijani so zadnji teden večinoma mirovali. Vršili so se le artilerijski boji in manjše praske. Dovede se, da se na obeh straneh pripravljajo na nove hude boje. V nedeljo dne 15. avgusta je Italijan že začel na celi bojni črti od Jadranskega morja do tri do švicarske meje na mnogih krajih močno obstreljevati naše postojanke. Tudi naša artilerija izvrstno odgovarja. Z nekaterimi dobro merjenimi streli je pregnala Italijane iz Skocijana pri Gorici, razstrelila je tudi veliko sovražno skladišče pri Korminu. Veliko pozornost obrača od nedelje naprej sovražnik na naše postojanke v prostoru okrog Tolmina in Krna. A vse artilerijske in infanterijske napade so naši odbili. Isto se dogaja tudi na koroški in tirolski fronti. Italijan bi rad splezal na Veliki in na Mali Pal, Freikofel, Križno goro in razne druge gorske višine, a povsod jo je moral s krvavo glavjo odkuriti nazaj. S tirolskih gorskih višin Lavarone in Folgarija naša težka artilerija obstreljuje italijanske obmejne utrdbe in uspešno pripravlja ta za nadaljnjo vojna podvzeta v italijansko ozemlje.

Naš zrakoplov je dne 15. avgusta priplul nad

Mesca maja so se začeli moskali umikati. Trajega maja so odpejali svoje bolnike iz bolnic in dali odpejati v Rusijo. Mane so djali pa nazaj v ječo. To je trajalo samo 2 dni. Granate in šrapneli so že padali skoro do Jasla. Rusi so nas pobrali in odgnali proti mestu Rzeżow. Pot je bila dolga in dolgočasna. Bili smo že zelo utrujeni od pota, ko smo na nekem travniku malo odpočivali. Na travniku je bil gjo. bok jarek. Odločil sem se tukaj, drugokrat zapustiti ujetništvo in — posrečilo se mi je. Naenkrat sem splezal po veliki travi po trebuhu v potok in se skrčil v vodo. Ko sem slišal, da poganjajo moskali naše ujetnike dalje in da so mene pozabili, sem skočil iz vode in hitro odrinil preko njive v šumo. V tej šumi sem v mokri obleki čakal, da nastane noč. Ko se je zmrčilo, sem šel k poljskemu kmetu, da sem se posušil in pričakoval naših čet. Ahi to se je zgodilo še le za 2 dni. Ravno v tej vasi je bila huda bitka. Dne 7. maja sem prišel do naših čet. Tu so me z veseljem sprejeli. Moral sem vse povedati, kako se mi je godilo v ujetništvu. Od generala sem dobil lepo darilce. Potem so me poslali nazaj v domovino, da sem se malo ozdravil. In sedaj še grem z veselimi srcem nad polentarja.

Ostani mož beseda!

Orel Jozef Mulec iz Hoč piše č. g. K. Sešku, kaplanu v Hočah:

Bojna sreča se je obrnila na našo stran. Severnega medveda smo tako daleč potisnili nazaj, da ni več zmožen, da bi se hrabro postavil nasproti naši združeni zmagojuči armadi. Dal Bog, da bi tudi druge naše sovražnike premagali in se skoraj vrnili v drago nam domovino. Čeravno se nam tukaj preveč slabo ne godi, a vendar naše srce hrepeni po domačini, kjer lahko večkrat obiščem hram božji, kjer zvonovi vabijo vernike k sv. maši.

Tukajšnje ljudstvo je zelo nevedno; večina ne zna pisati in tudi ne čitati. Temu ljudstvu ni znano nič, kaj se godi po drugih krajih, ker ne pozna časopisov in ne zna čitati, ker se ni nikdar učilo. V „Slov. Gospodarju“ sem čital pismo, ki ga je pisal Orel br. Roman Bende. Častitam mu za njegovo hrabrost in k odlikovanju! Čast je za organizacijo, da ima takšne ude! Z veseljem smemo gledati v bodočnost. Tudi jaz odkrito priznavam, da sem ud „Orla“ in akoravno so se nekateri mi nasprotujoči prizadevali, da bi me odtegnili od mojega prepričanja, vendar še niso imeli sreče in mislim, da tudi ne bodo. Z vsakim, čeravno je drugega mišljenja, se prav dobro razumem, ker je vsak uvidel, da ne odstopim za korak nazaj, od tega, kar se mi je ukoreninilo v srce.

In ravno zaradi tega se razumem z vsemi, ker kar enkrat govorim, tudi drugokrat drugače ne storim. Ako je človek mož-beseda, ga tudi nasprotujoči spoštuje. Velikokrat, kadar imam čas in sem sam molim rožni venec ali čitam iz molitvenika, ki so mi ga domači poslali in tudi prijatelja imam tukaj, s katerim se ob prostih urah pogovarjava različne reči, tako, da nama čas hitro mine. Tudi se Vam zahvaljujem za svetinjo, ki sem jo v zadnjem pismu sprejel. Nosil jo bom na prsih, da me bo Marija Brezmadežna varovala vsega hudega na duši in na telesu. Veliko bolj kakor proti telesnim ranam se moramo zavarovati proti duševnim ranam. Telesna rana, ako je smrtna, ni tako huda, ker upamo, da dosežemo nebesa, ako smo v milosti božji. Ako pa smo na duši smrtno ranjeni in nas Bog v takem stanu pokliče na odgovor, smo na večno pogubljeni. Ali žal bog da je resnica, kar je pisal v „Slov. Gospodarju“ mladenič Felicijan, doma iz Vurberga, kako nekateri govorijo in kako grdo se obnašajo.

Upamo, da se nam bo skoro vrnil težko pričakovani mir, da bomo doma z novim navdušenjem hvallili in častili ljubega Boga. Pozdravljata Vas v imenu Srca Jezusovega: Jozef Mulec in prijatelj Franc Kapl.

(Nadaljevanje pism na 7. strani.)

Benetke in mesto uspešno obmetaval z bombami. Zoprej, dne 10. avgusta, pa so naši zrakoplovi obmetavali italijanske postojanke na Pelagružu z bombami in napravili veliko škodo.

Dne 11. avgusta so naše bojne ladje že vtretjič napadle italijansko obal in obstreljevale italijanske obrežne naprave od mesta Molletta do Seno San Giorgio. Napravile so Italijanom veliko škodo in strahu.

Italijani so potopili zadnji čas dva naša podmorska torpedna čolna, in sicer čoln „St. XII.“ in „St. III.“ V tržaškem zalivu pa je zletel v zrak italijanski podmorski čoln, ki je bil zadel ob našo mino.

Italijani potopili dva avstrijska podmorska čolna,

Avstrijsko mornariško poveljstvo poroča dne 13. julija, da se naš podmorski čoln „St. XII“, ki je križaril v severni Adriji, ni vrnil. Iz italijanskega uradnega poročila je posneti, da se je podmorski čoln z vsem moštvom vred potopil.

Kakor poroča dunajska časnikarska posredovalnica „Wilhelm“, se je s podmorskim čolnom „št. XII“ vred potopil tudi njega poveljnik, linijski kapitan Egon Lerch. Kakor znano, je Lerch s svojim čolnom dne 21. decembra 1914 v otrantski morski ožini potopil z dvema torpednima streloma veliko francosko vojno ladjo. Kapitan Lerch je bil rodom Štajerc iz Gradca. Slava našim junakom!

Dne 12. avgusta se je pa, kakor pravi italijansko uradno poročilo, potopil naš podmorski čoln „št. III“ v južnem delu Adrije. Drugi častnik podmorskega čolna in 11 mož posadke je bilo rešenih in so prišli v italijansko ujetništvo.

Boj med čolnom „št. III.“ in sovražnimi ladjami.

Dne 12. avgusta zjutraj je naš podmorski čoln „št. III.“ napadel italijansko križarko in je oddal na njo dva torpedna strela. Križarka se je strelom izognila in je na to trčila ob čoln in ga poškodovala. Čoln se ni potopil, temveč je utekel. Italijanski in francoski torpedni rušilci so čoln zasledovali. V jutru dne 13. avgusta je francoski torpedni rušilec „Bisson“ izsledil naš podmorski čoln „št. III.“ in ga potopil.

Poveljnik Lerch piše svojemu bratu.

Poveljnik potopljenega avstrijskega podmorskega čolna „št. XII.“ ki je potopil dne 21. decembra lanskega leta v Jadranskem morju ladjo „Jean Bart“, je pisal svojemu bratu, predno je odplul proti sovražniku sledeče zanimivo pismo: „Težko pričakujem zaželjene ure, da bi mogel svetu pokazati, kaj vse morem storiti s svojim podmorskim čolnom. Le sreča mi naj bo mila, da bi se mogel približati sovražnemu brodogovju, ki se tako skrbeno ogiba naše morske obale in sovražnik bo videl, kaj vse zmore naše brodogovje.“ Junaški častnik je svetu vnovič pokazal, da preveva našo mornarico junaški duh Togetherhoffov. Za svoj junaški čin je prejel Egon Lerch visoka odlikovanja in njegovi, v Gradcu živeči materi-vdovi je došlo nebroj častilk.

Italijanski torpedni čoln se potopil.

Dne 10. avgusta popoldne je v tržaškem zalivu sovražni podmorski čoln zadal na mino in se tako potopil. Od posadke ni bilo mogoče nikogar rešiti.

Naši zrakoplovi napadli Benetke.

Dne 15. avgusta popoldne je naš zrakoplov metel bombe na štiri beneške pomorske utrdbe. Vse bombe, izvzemi ene, so se razletele v utrdbah samih. Pet italijanskih zrakoplovov je zasledovalo naš zrakoplov. Dva sovražna zrakoplova sta takoj ustavila zasledovanje, dva pa nekoliko pozneje in le eden je zasledoval našega notri do bližine istrske obale, nakar se je, ne da bi bil dosegel kaj uspehov, zopet vrnil. Kljub hudemu obstreljevanju od strani sovražnih vojnih ladij se je vrnil naš zrakoplov nepoškodovan.

Italijani o naših vojnih pripravah.

Italijanski časnikar Barzini poroča angleškemu listu „Daily Telegraph“:

„Izkušnje velike vojne so podpirale priprave Avstrijcev na avstrijsko-italijanskem bojišču. Avstrijci imajo na razpolago vse izbrane pripomočke moderne vojne. Napram temu dejstvu je bilo treba že sprva računati s potrpljenjem. Svet ob fronti je posejan z voličimi jamami in pred mnogimi postojankami so napravljene žične ovire na poseben način, da ležijo na tleh, tako, da jih sovražna artilerija ne more razdreti. Nevidne so; ko pa naskočimo, potegnejo avstrijski branilci vso napravo z vrvmi kvišku in ovire so nepoškodovane na svojem mestu, kjer bi jih nihče ne pričakoval. Veasih, ko krogle naših topov popolnoma dobro zadevajo, ali če se ima izvršiti skrivno premikanje naših čet, pa se avstrijske postojanke naenkrat zavijejo v goste oblake dima, ki ne pripuščata pogleda. Na ta način so izpremenili najvažnejše postojanke v prave trdnjave. Ker naravnih branikov ni bilo dovolj, pomnožil je sovražnik umetne ovire do neskončnosti. Jeklo in cement, ograje z bodeče žice ter druge žičnate ovire, ki se razprostirajo kakor mreža orjaškega pajka čez pobočja, to so najznamenitejši pripomočki avstrijske vojne tehnike. Ceste za bojno fronto nikakor niso puste. Nenavadno, od daleč komaj vidno življenje leze za frontami sem in tje, vse tje do mirnih šatorišč za rezerve.“

Italijani imajo rešpekt pred našimi težkimi topovi.

Italijanski vojni poročevalec opisuje, kako so se utrdili Avstrijci ob Soči in pripravili na vojo, potem pa piše o avstrijski artileriji. Avstrijski topovi pošiljajo strašen ogenj na ceste, skušajo dobiti žile, ki dovažajo središče fronte živež. In srce nam močno bije, ko mislimo na spremljevalno moštvo, ki se giblje po teh cestah. Med grmenjem topov zaslišimo kar nakrat tuljenje, globokejšo in močnejšo od drugih glasov, ki preglašajo vse druge. To so sloveče avstrijske 30.5 cm havbice. In kmečko prebivalstvo, ki se umika

iz bombardiranega ozemlja, prinaša kopo poročil o teh strašnih topovih. Najglavnejši cilj teh pešasti je bil Krmin. Pri prvem strelu so se pretresla vsa poslopja in raznesla se je vest, da je eksplodiralo neko skladišče streliva. Cela množica vojakov in uradnikov je letala okoli: kaj se je zgodilo? Cel val dima se je valil iz polja sem. Ko se je val razpršil, smo videli luknjo v zemlji, 15 do 25 čevljev v premeru in 10 do 12 čevljev globoko. Ta trenutek zopet v zraku glasno zategnjeno tuljenje. In zopet oblak dima, nova eksplozija, prvi težki strel. Tako streljajo Avstrijci!

Kakor na svatbi.

Ogrski državni poslanec Bolgar piše med drugim o zadržanju naših vojakov na italijanskem bojišču:

„Sovražnik stoji kljub svoji veliki premoči tedne in mesece kakor onemogel pred nami in vsak gibljaj ga stane potoke krvi. Ni mogoče drugače, ko pa ima pred seboj armade, kakor je naša ob Soči. Ako jo obhodiš, se ti zdi, da si sredi visoke šole, ki goji vojaške vrline in jih pusti dozorevati do ploda. Bojišče imaš pred seboj kakor na dlani. Zdi se ti, kakor da čitaš v učni knjigi vojne zgodovine. Hodiš po stazah redu, samozavesti in neomajnega zaupanja na zmago. Najbolje označuje položaj to, kako se počuti armada in vsak posamezni vojak. Obrazi vojakov so takorekoč svetijo samezavesti; pridejana sta veselje in zadovoljnost. Če bi lupatam ne srečavali kakih transportov ranjencev, bi skoraj mislili, da se nahajamo na skrbno urejenem maneverskem svetu. Vrhutega povsod znaki zdrave, samoposebi razumljive discipline, kar človeka prijetno dirne. Na poti v Gorico smo prišli mimo večjega oddelka Bosancev, ki so počivali. Po napornih bojih so jih zamenjali. Vsi so videli kakor en mož, da pozdravijo častnike, ki so se naglo vozili mimo njih. Ni trenskega voza, da bi kojijaž ne obrnil strumno svoje glave v pozdrav. Taka majhna znamenja govore cele knjige. Enak sveži vojaški duh se opaža pri vseh ob cestah zaposlenih delavskih oddelkih in pri raznih, ob strani nameščenih zavodih. Vse moštvo je dobro opremljeno, vprežna in tovarna živina dobro rejena. Ojačenja, sveža krdela iz domovine hite prepevajoč v naročje grmenju topov, ki je stalno in močno, kot da delujejo orjaške strojne puške. Vse čedno, kakor da gre na svatbo!“

Napad med nevihto.

„Slovenec“ se poroča od Soče dne 9. avgusta: Nebo na jugozapadu je zatemnelo. Izza Brd so se valili preko Steverjana težki, črni oblaki na gorisko ravan. Kmalu so začele padati težke, debele kaplje, veter je završal v srebrnih listih oljk in vsula se je nevihta. Tedaj so vstajale iz laških strelskih jarkov kolona za kolono in se razpršile v rojne črte. Skozi naliiv smo videli le nejasne obrise, ki so se vedno bolj bližali našim okopom. Črta za črto. Naši topovi so zagrmeli v to šumenje dežja, kakor da bi hoteli tekmovali z grmenjem neba in pošiljali v laško mravljišče pod našimi postojankami ogenj in smrt. Naše strojne puške so zaregljale, šrapneli so se razbliskavali in ročne granate so treskale v sovražnikove vrste. Strašna je bila ta pesem: grom in blisk neba in šumenje dežja se je združilo z bobnenjem topov, z udarjanjem šrapnelov, z regljanjem strojnih pušk...

A laška pehota je vstrajala. Vedno nove množice so se valile preko padlih čet proti Pevmi, ki so se zvijale v mlakah umazane vode, pomešane z rde-

Avstrijci pred Brest-Litovskim. — Pred velikimi dogodki. — Ogromen plen. — Naši uspehi ob Dnjestrju.

Položaj dne 18. avgusta.

„Proti Brest-Litovsku!“ To je sedaj cilj naših armad. Današnja poročila z bojišč zagotavljajo, da so naše čete samo še 14 kilometrov oddaljene od te najmočnejše ruske trdnjave. Avstrijske čete so se od Narewa do srednjega Buga v polkrogu razpostavile in od zahodne strani korak za korakom prodirajo proti Brest-Litovsku. Rusine bežijo več tako naglo, kot od Varšave, Ivangoroda in Viste, ampak se krčevito branijo. Mogoče je celo, da bodo Brest-Litovsk branili do zadnjega. Ako se to zgodi, bo prišlo že te dni na poljanah zahodno od Brest-Litovska do velike bitke. Vsekako stojimo sedaj na severu pred velikimi dogodki. Položaj naših armad pa je v sredo dne 18. avgusta, ko pišemo te vrste, sledeči:

Del avstrijske armade (VI. armadni zbor) nadvojvode Jožef Ferdinanda, kateremu poveljuje podmaršal pl. Arz, stoji pred vratmi Brest-Litovska. Došel je po srditih bojih že do mesteca Dobrynka, ki leži samo 14 kilometrov južno-zahodno od Brest-Litovska.

Izvanredne in odločujoče uspehe sta dosegli glavni armadi avstrijskih generalov nadvojvode Jožef Ferdinanda in Kowessa. Ko sta ti dve armadi zasledili mesta Lukow, Radzyn, Miedzyrzecze, Siedlce, Biala t. d., sta v ponedeljek in torek (16. in 17. avg.) vrgli sovražnika na severo-zahodni strani Brest-Litovska čez

čo, vročo krvjo. Naše čete, ki so v dobrih kritjih že z mrzličnim ognjem stiskale puške, so prešle k protinapadu.

Juriš!!!

In spustile so se po vinogradih preko razmočenih polj skozi nevihto na sovražnika. Dež jim je udarjal v razgret obraz, a kdo se je zmenil zanj? Že je stala četa ob četi, mož ob možu. In ta človeški klopčič se je pomešal, valil iz brda na brdo med besnim jurišanjem z bajonetom, s kopiti, s pestmi — strašna borba se je razvila, boj za življenje in smrt. A naše čete so podile nevdžrma sovražnika vkljub njegovi ogromni premoči preko trt, preko steptanih polj vedno dalje, vedno dalje, skozi viхро in naliiv. Celu uro je trajal boj in s strašnimi izgubami se je umaknil sovražnik pod ognjem naših granat in šrapnelov v varna kritja.

Nevihta je ponehala. Težke kaplje so padale iz dreves na kupe mrtvecev, ki so ležali v mlakužah, v blatu. Preko bojnega polja se je odtekala v potokih umazana voda in hladila pekoče rane, ki so široko zevale na glavah in prsih laških ranjencev in se združila s krvjo razmesarjenih teles.

Italijani se ob Soči pogumno bore.

Italijanski vojaki, ki pač niso nič krivi na sramotnem verolomstvu svoje domovine, se pogumno bore. Neki oddelek berzajerov se je dal rajši do zadnjega moža postreliti, kakor da bi se udal. Junake spoštujemo tudi v sovražni suknji, zato pa toliko bolj občudujemo naše krasne fantje ob Soči, ki so se mogli tudi premoči takih sovražnih napadov uspešno upirati.

Oče in sin — sovražnika.

Zelo zanimiv in pretresljiv slučaj se je dogodil 7. avgusta blizu Podgore pri Gorici. Avstrijski oddelek, ki je naskočil italijansko postojanko, je šel z goli bajoneti nad Italijane. Postojanka, ki so jo sovražniki dobro utrdili, je bila v četrt uri v naši lasti. Ko je bil juriš končan, so vojaki avstrijskega sanitetnega oddelka našli v neki jami dva vojaka, enega Avstrijca in enega Italijana, ki sta ležala v mlaki krvi. Italijan, star okoli 45 let, je imel v trebuhu avstrijski bajonet in Avstrijec italijanskega. Oba nasprotnika sta se zvijala v groznih mukah. Sanitejci so najprvo potegnili bajonete iz trupel in nato oba za silo obvezali. Oba so položili na skupno nosilnico. Iz ust avstrijskega vojaka, ki je bil star 20 let, se je izvil naenkrat bolesten vzdih: „Oče, oče!“ Tudi Italijan je odprl oči in zaklical: „Giuseppe, Giuseppe!“ Končno se je dognalo, da sta bila ranjenca oče in — sin. Oče, Tirolec, je pred leti zbežal v Italijo, kjer so ga sedaj vtaknili med vojake, sin pa je bil uvrščen med tirolske strelce. Po preteku pol ure je oče izdihnil, sin pa je umrl na obvezališču.

2000 lir za prvo bombo, vrženo na Dunaj.

Iz Chiassa se poroča, da je razpisal nek Milančan 2000 lir kot nagrado tistemu italijanskemu zrakoplovu, ki bo vrgel prvo italijansko bombo na Dunaj.

Kakšna dela opravljajo naši ujetniki na Italijanskem.

List „Giornale dell' Commercio“ v Florenci poroča, da se bo uporabilo nekaj tisoč naših ujetnikov v italijanskem ujetništvu za zgrajenje cest, za pogozdovaje in za uravnavo potokov ter za druga težka dela.

reki Klikawa in Krsna (pritok Buga severo-zahodno od Brest-Litovska) in potisnili Ruse čez Bug.

Armada, ki je zasedla Włodawo ob Bugu, prodira od juga ob Bugu proti Brest-Litovsku ter je že dosegla mesto Slawałynce in stoji kakih 22 do 25 kilometrov pred rusko trdnjavo. Del te armade pa se je pri Wladimir-Wołyńskem (na izhodnem bregu Buga) razprostrl proti izhodu in ob reki Turija v močvirnatem ozemlju prodira proti trdnjavi Kowel z namenom, da odreže Rusom železnico, ki veže Brest-Litovsk čez Kowel z južnoruskimi trdnjavami Rowno, Beridičew in Kijew.

Od severa pritiskajo zavezniške čete ob Narewu in Nurezu proti Brest-Litovsku. Vendar so te čete oddaljene še 50 do 40 kilometrov od trdnjave. Železnica, ki veže Brest-Litovsk s trdnjavami Bjelostok, Osowiece, Grodno in Kowno, je odrezana. Tem trdnjavam (severno od Brest Litovska) grozi obkolitev. Posebno ogrožena je trdnjava Kowno ob reki Njemen. Pravijo, da je padeč te trdnjave vsak čas pričakovati. Na skrajnem severnem krilu so se Rusi nemškemu prodranju proti Rigi in Dvinsku srđito ustavili.

Trdnjava Nowo-Georgiewsk (severo-zahodno od Varšave), ki je popolnoma obkoljena od zavezniških čet, se ni padla, pač pa so Bavarci zasedli več važnih predutrdb.

Ob Zloti Lipi vlada mir, ob Dnjestrju se vrše manjši boji.